

25 نوامبر 2015

داکتر سید عبدالله کاظم

تکمله بر مقاله "انکشاف پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل...."

کمال امتنان دارم از دوست دانشمند و هم مسلک گرامی جناب محترم آقای داکتر محمد نعیم اسد، یکی از استادان فعال و ورزیده پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل که مطالعه مقاله مبسوط شان پیرامون تاریخچه آن مؤسسه علمی که صدها شاگرد را همچو من به دامن پر فیض خود تربیت کرده و برای خدمت به جامعه تقدیم داشته است، مرا بیاد روزها و ایامی خاطره انگیز گذشته انداخت و با مرور هر سطر آن سالها به عقب رفتم و احساس کردم که باز جوان شده ام. اما افسوس که این احساس رؤیایی بیش نیست، چون زمان عوض شده و برف پیری بر سر نشسته و در این حال نداعی خاطره ها چیزی دیگر نیست، جز دلخوشی.

آنچه مرا به نوشتن این چند سطر و امیدارد، همانا یادآوری چند نکته مهم دیگر است که ذکر آن در اکمال نوشته پرمحتوای جناب داکتر صاحب اسد مهم پنداشته شده و جزء تاریخچه آن پوهنخی و مراحل انکشافی آن محسوب میگردد، به این شرح:

1 - از همان سالهای تأسیس درپوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل محصلان پس از اکمال موفقانه سال دوم درسی به سه رشته تقسیم میگرددند: رشته اداری، رشته دپلوماسی و رشته مالی (اقتصادی). از آنجائیکه دولت حین تطبیق پلان پنجساله اول به کمبود پرسونل مسلکی در رشته اقتصاد مواجه شده بود، تصمیم گرفته شد تا رشته مالی (اقتصادی) از بدنه پوهنخی حقوق جدا شود و با توسعه پروگرام درسی به حیث یک پوهنخی مستقل در چارچوب پوهنتون کابل تأسیس گردد. در آغاز سال درسی 1340 (1961) اینکار عملی شد و جدید الشمولان برای بار اول در پوهنخی اقتصاد که جدیداً تأسیس شده بود و هنوز هم در عمارت پوهنخی حقوق (در جوار مسجد شاه دوشمشیره) قرار داشت، به درس آغاز کردند. در مقاله محترم داکتر اسد از قول محترم داکتر عبدالواحد سربابی از "انستیتیوت اقتصادی" نامبرده شده است که شاید اشتباه شده باشد، زیرا خودم در 1339 صنف اول را در پوهنخی حقوق خواندم و بعد در صنف دوم شامل پوهنخی جدیدالتأسیس اقتصاد گردیدم. در آنوقت مرحوم پوهاند داکتر عبدالحکیم ضیائی ریاست این پوهنخی را بعهده داشتند و فقط چند ماه بعد ایشان به حیث معین اول وزارت معارف مقرر شدند و محترم داکتر سربابی در آن مقام عز تقرر حاصل کردند.

در آنوقت باید از حضور استادان بزرگوارهریک محترم داکتر سید شریف شرف (داکتر اقتصاد از اطریش) و محترم مدد عارف غوثی (ماستر اقتصاد از امریکا) و نیز از خدمات محترم غلام علی کریمی (لیسانس اقتصاد از امریکا)، محترم عنایت الله انور (لیسانس اقتصاد از سویس)، محترم محمد یوسف ایوبی (لیسانس اقتصاد از فرانسه) و محترم غلام محمد نیاز (لیسانس اقتصاد از سویس) به حیث اولین حلقه تدریسی افغان در پوهنخی اقتصاد با قدردانی خاص یاد کرد.

2 - چون سخن از استاد محترم جناب داکتر عبدالواحد سربابی به حیث بنیادگذار آن پوهنخی بمیان آمد، لازم است تا مختصر به کارکردهای شان اشاره شود: محترم داکتر سربابی یکی از استادان پرکار و دانشمند پوهنخی اقتصاد بوده که در انکشاف اولی آن مؤسسه علمی خدمات شایان کرده اند. ایشان در برقراری روابط توأمیت این پوهنخی با پوهنتون

فوتوی یادگاری اعضای تدریسی پوهنځی اقتصاد در ماه دلو 1342 شمسی جهت پذیرائی رئیس تیم توأمیت آقای پروفیسور ویلی کراوس به کابل (میدان هوایی خواجه رواش قبل از اعمار ترمینل) - از چپ بر راست: هر یک محترمان عبدالله حقابق، عنایت الله قدیری، محمد نعیم اسد، محمد یوسف ایوبی، محمد عارف غوثی، داکتر عبدالواحد سرابی (رئیس پوهنځی)، نیک محمد سلطانی، رحیمه زوری (محصله صنف اول پوهنځی)، داکتر سید شریف شرف، سید عبدالله کاظم، محمد نعیم اشرفی، عبدالسمیع نور، نجیب الله امرخیل،؟؟، غلام محمد نیاز. (در انوقت فقط آقای سرابی و آقای شرف دارای درجه تحصیل دوکتورا بودند)

های کلن، بوخم و بن آلمان در اواسط سال 1341 قدم های مهم گذاشتند که انکشاف بعدی پوهنځی مروهون همین اقدام نیک و مهم میباشد. پس از امضای این قرار داد، پوهنځی اقتصاد از عمارت پوهنځی حقوق کوچیده و بیک عمارت بزرگتر در جوار سرک دارالامان متصل فابریکه حجاری و نجاری در "خواجه ملا" - ساحه کارته 4 انتقال یافت. در اواخر سال 1342 هنگامیکه پوهنتون کابل مرکزی شد و به عمارت جدید در ساحه مسما به "علی آباد" نقل مکان کرد (اینجانب تازه از پوهنځی فارغ و شامل کدر تدریس آن گردیده بودم)، داکتر سرابی بر علاوه ریاست پوهنځی اقتصاد، به حیث معاون علمی پوهنتون مقرر شد و استاد محترم جناب پوهاند داکتر سید شریف شرف به سمت معاون پوهنځی امور را پیش می برد.

داکتر سرابی بعداً در کابینه اول مرحوم نوراحمد اعتمادی از سال 1346 تا 1347 به حیث وزیر مشاور و در کابینه دوم مرحوم اعتمادی به حیث وزیر پلان و در کابینه مرحوم داکتر عبدالظاهر و بعداً در کابینه شهید موسی شفیق تا کودتای سرطان 1352 کما کان به همان پست وزارت پلان ایفای وظیفه کرد. در دوره جمهوری شهید محمد داؤد خان بیکار بود، تا آنکه پس از کودتای 7 ثور 1357 قدم بقدم با حکومت خلقی - پرچمی همکار گردید و به مقامهای بلند از وزارت تا معاونیت ریاست جمهوری رسید و تا سقوط رژیم داکتر نجیب به آن مقام باقی ماند و از آن پس از امور رسمی کنار رفت.

3 - یکی از مهمترین رویداد های تاریخی همانا شمول یک تعداد دختران در پوهنتون کابل بود که دو سال بعد از تحول بزرگ و تاریخی "رفع حجاب" (روی لچی زنان) در کشور صورت گرفت، چنانیکه در شروع سال درسی 1340 یک

د پایو شمیره: له 2 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

عده فارغان لیسه های نسوان بار اول اجازه یافتند تا در پوهنځی های مختلف پوهنتون کابل ثبت نام کنند و یکجا با پسران به تحصیل بپردازند.

محصلان سال دوم در یک اطاق درسی پوهنځی اقتصاد در تعمیر جوار سرک دارالامان (تابستان 1341)، در حالیکه پروفیسور کراوس به آلمانی لکچر میدهد و داکتر سرابی لکچر را به دری ترجمه میکند. در این فوتو تعدادی از محصلان دوره اول انات دیده میشوند.

قابل ذکر است که قبل از رفع حجاب یعنی روی لچی اختیاری زنان که در دوره صدارت شهید محمد داؤد خان بتاریخ دوم سنبله 1338 (مطابق 24 اگست 1959) نخست در کابل به منصب اجرا درآمد، یک پروگرام دوساله برای معلمات مکاتب رویدست گرفته شده بود و در دو رشته سانس و ادبیات زمینه تحصیل بالاتر از بکلوریا برای معلمه های واجد شرایط فراهم گردیده بود که طی چندین سال تعدادی زیادی از معلمات انات از طریق این برنامه موفق به تحصیلات مزید گردیدند. همچنان این زمینه بعداً برای یک تعداد دیگر خاتم ها در ساحه طب نیز مساعد شد که البته پروگرامهای فوق الذکر در آنوقت مختص برای خانمها بود و در فضای غیر مختلط با مردان پیش میرفت.

در شروع سال درسی 1340 به تعداد 11 نفر فارغان انات از لسیه های مرکز به حیث اولین دوره جدید الشمولان به پوهنځی جدیدالتاسیس اقتصاد معرفی شدند که همه شان بعد از اكمال چهار سال درسی در ختم سال 1343 موفق به اخذ درجه لیسانس در رشته اقتصاد گردیدند. از آن به بعد این سلسله ادامه یافت (البته به استثنای سالهای 1371 تا 1381) و خانم های لیسانسیه در رشته های مختلف از جمله اقتصاد توانستند شامل خدمت در مقامهای بلندتر در مراجع رسمی کشور شوند.

لازم به تذکر است که در سال 1341 تعداد مجموعی محصلان پوهنځی اقتصاد 169 نفر، جدید الشمولان 61 نفر و تعداد فارغان به 29 نفر میرسید، در حالیکه در سال 1346 تعداد مجموعی به 294، جدید الشمولان 134 و فارغان به 65 نفر ارتقا یافت، ولی در سال 1354 تعداد مجموعی محصلان به 605، جدید الشمولان 209 و فارغان همان سال 71 نفر افزون گردید.

4 - امضای قرارداد توأمیت با پوهنتونهای آلمان که در مقاله محترم داکتر اسد به تفصیل بیان شده است، از بدو مرحله تا ختم آن از دو طریق در رشد سویه درسی پوهنځی اقتصاد اثر گذاشت:

د پانوی شمیره: له 3 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

اول - با آمدن استادان آلمانی جهت تدریس که در سال 1342 آغاز گردید، تغییر بارز در برنامه درسی وارد شد و استادان آلمانی که در اول پنج نفر (یکی به سویه پروفیسور به حیث رئیس تیم و باقی چهار نفر به درجه دوکتورا و دیصلاح به تدریس) بودند، دروس را به زبان آلمانی پیش می بردند که همزمان به دری ترجمه می شد. البته امور ترجمه را در آنوقت محترم داکتر سرابی و محترم پوهاند داکتر شرف بیشتر بعهده داشتند و نیز بعضی شخصیت های افغان وارد در اقتصاد و زبان آلمانی نیز به حیث همکار در ترجمه لکچرها صمیمانه همکاری میکردند: از جمله محترم داکتر حیدر داور، محترم سید زبیر صدیقیان، محترم امان الدین امیرپور، محترم داکتر دستگیر عظیمی و ذوات محترم دیگری که اسمای شان در مقاله محترم داکتر اسد ذکر شده است.

دوم - تیم توأمیت برای رفع مشکل ترجمه دروس در قدم اول کوشید تا با تقرر یک تعداد فارغان پوهنخی که به زبان آلمانی آشنائی داشتند و از لیسه نجات فارغ شده بودند، بدون توجه به سوابق درسی شان در کدر تدریس پوهنخی اقدام نماید و اکثر آنها را پس از یکی دو سال جهت تحصیلات عالی به آلمان اعزام دارد. در عین زمان کوشیده شد تا یک تعداد فارغان پوهنخی را برویت سوابق تحصیلی یعنی درجه فراغت اول و دوم نمبر ولو که به زبان آلمانی آشنا نبودند، نیز در کدر تدریس استخدام و پس از مدتی بالترتیب جهت تحصیلات عالی به آلمان بفرستند. همچنان تیم توأمیت برای استادانیکه قبلاً در دیگر کشورهای اروپائی و امریکا تا سویه لیسانس و بالاتر تحصیل داشتند، نیز زمینه اخذ داکتری را در آن کشور فراهم سازد.

به این اساس تا قبل از کودتای ثور 1357 تعداد استادان پوهنخی که برای پروگرامهای کوتاه و دراز مدت از طریق توأمیت به آلمان اعزام شدند، جمعاً به 64 نفر میرسیدند که از جمله یک تعداد موفق به اخذ "دیپلوم" (ماستری) شدند و تعداد دیگر توانستند به درجه دوکتورا در رشته اقتصاد نایل آیند. متأسفانه از جمله آنها یک تعداد بعد از ختم تحصیل به وطن برگشتند و عده دیگر به دلایلی به آنجا مقیم شدند.

کسانیکه پس از اخذ دوکتورا بوطن آمدند و در پوهنخی به حیث استاد ایفای وظیفه کردند عبارت بودند از: داکتر محمدیوسف ایوبی، داکتر غلام محمد نیاز، داکتر محمد نعیم اشرفی، داکتر محمد انور شبان، داکتر میرمحمد امین فرهنگ، داکتر محمد نعیم اسد، داکتر محمد سعید سمعی، داکتر عبدالسمیع نور، داکتر میرعبدالعزیز نجیبی، داکتر سید محمد سوما، داکتر اسلام الدین ساویز، دکتر سید موسی صمیمی، داکتر محمد انور دوست، داکتر نذیر احمد شهیدی، داکتر محمد نعیم امینی و داکتر حمیدالله نورعباد.

همچنان استادان آتی خارج از پروگرام توأمیت بعد از ختم تحصیل بوطن برگشتند: داکتر ذبیح الله الترام، داکتر صالحه ژوندی و داکتر مراد علی اصیل از امریکا، داکتر عبدالغنی غوثی، داکتر سرزمین کیمور و داکتر عزیزالله لودین از جرمنی، داکتر محمد یحیی ابوی و اینجانب داکتر سیدعبدالله کاظم از اطیش، داکتر سید محمد منگل از اتحاد شوروی، داکتر محراب الدین پکتیوال از بلغاریه .

استادانیکه با درجه ماستری از جرمنی و دیگر کشورهای بعد از ختم تحصیل بوطن برگشتند و مجدداً شامل کدر تدریسی شدند، عبارت بودند از: عبدالله حقایقی، محمد عتیق امان، محمد موسی صفا(بعداً داکتر)، محمد اکرم خلیل، محمد سعید مختار زاده، محمد داؤد یار(بعداً داکتر)، محمدطواس خُرک، عبدالرؤف خیلواک و غلام فارق شریف. استادانیکه با استفاده از بورس های کوتاه مدت از طریق توأمیت به آلمان رفتند و دوباره به وطن برگشتند، عبارت بودند از: غلام محمد بیلاقی، علی آقا بلخی، محبوب الله اچکزی، حفیظ الله مرشدی و عبدالرحمن امین. استادانیکه جهت تحصیلات عالی به آلمان اعزام شدند و موفق به درجه ماستری و اکثراً دوکتورا شدند، ولی پس از ختم تحصیل به کشور برگشتند، تعداد شان به 19 نفر میرسد .

قابل ذکر است که یک تعداد اسپستانت ها از جمله عبدالوکیل منتظر، محمد سلیمان یوسفی، عنایت الله محرابی و تعدادی دیگر بعداً به آلمان شرق اعزام شدند و با اخذ درجه دوکتورا به وطن برگشتند. (البته معلومات من بیشتر مربوط میشود تا زمانیکه اینجانب افتخار ریاست پوهنخی اقتصاد را از اواخر سال 1353 تا کودتای 7 ثور 1357 داشت و اگر کوتاهی در زمینه موجود باشد معذرت میخواهم و امید وارم دوستان آنرا اصلاح و تکمیل نمایند.)

د پانوی شمیره: له 4 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې دلېکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

یک تعداد محصلان صنوف چهارم، سوم و دوم پوهنځی که بعداً اکثر شان بعد از فراغت شامل کدر تدریس شدند (تابستان 1342)

بطور مختصر میتوان گفت که پوهنځی هنگام تأسیس 3 استاد به سویه داکتر، 2 استاد به سویه ماستر و نیز 4 استاد خارجی به سویه داکتر داشت، در حالیکه در سال 1346 با اعزام 23 تن از اعضای تدریسی جوان به خارج، تعداد استادان مصروف تدریس به سویه داکتر به 5 تن، به سویه ماستر 3 تن و به سویه لیسانس به 8 تن رسید و استادان خارجی به سویه داکتر به 9 تن، به سویه ماستر به 2 تن که جمعاً اعضای تدریسی به 50 تن ارتقا یافت، و اما در سال 1354 با موجودیت 22 تن استاد مشغول تحصیل در خارج، تعداد استادان مصروف تدریس در پوهنځی به سویه داکتر به 15 تن، به سویه ماستر به 6 تن و به سویه لیسانس به 9 تن بالا رفت و برعکس تعداد استادان خارجی از 9 تن به یک تن تقلیل یافت.

نظر به افزایش تعداد استادان افغان برگشته از خارج، تدریجاً به تعداد استادان آلمانی شامل توأمیت تقلیل پیدا کرد، تا آنکه در سال 1355 توأمیت دفتر خود را در پوهنځی مسدود کرد و بجای تدریس که اکنون همه بوسیله استادان افغان پیش برده می شد، آلمانها خواستند در پروژه های تحقیقات علمی مشترک سهیم شوند و به کمک های تخنیکی خود ادامه دهند و در همین سال قرارداد جدید توأمیت امضا گردید.

باید علاوه کرد که حسب ضرورت دولت یک تعداد استادان پوهنځی در مواقع مختلف به مقامات اداری در مربوطات وزارت های دیگر مقرر شدند، از جمله داکتر سرابی به حیث وزیر پلان، استادعارف غوثی به حیث وزیر تجارت، داکتر محمد یوسف ایوبی به حیث رئیس عمومی گمرکات وزارت مالیه و بعداً داکتر سرزمین کیمور در عین مقام، داکتر یحیی ابوی به حیث رئیس اداری وزارت اطلاعات و کلتور، داکتر محراب الدین پکتیاوال به حیث رئیس بودجه وزارت مالیه، داکتر عبدالغنی غوثی به حیث رئیس بانک ملی افغان، داکتر ذبیح الله التزام نخست به حیث رئیس بانک صنعتی و بعداً رئیس بانک ملی افغان. با این ترتیب مصروفیت های اداری این استادان موجب گردید تا رابطه درسی ایشان با پوهنځی به تدریج تقلیل یابد و جای آنها را استادان تازه وارد پر کند.

5 - پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل به ابتکار استادان سابقه و تازه وارد از خارج موفق شد تا تحول مهم را در سیستم درسی پوهنځی با تجدید نظر کامل محتوای درسی (کریکولم) و تطبیق سیستم کربیت و سمستر برای اولین بار در آن پوهنتون در اوایل سال 1352 به منصه اجرا بگذارد. تا آنوقت در همه پوهنځی های پوهنتون کابل سیستم قدیمی مروج

د پانو شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

بود و اما بعد از آن پوهنخی ساینس نیز به تغییر سیستم اقدام کرد و این تحول بعداً در بعضی پوهنخی های دیگر دنبال گردید. حضور حتمی استاد در صنف و تغییر از سیستم معمول "دیکته" به "لکچر" و در عین زمان تهیه و چاپ کتب درسی و لکچرنوتها تحول دیگر در آن پوهنخی بود که البته کمک های تخنیکی تیم توأمیت در این راستا قابل ستایش است.

معرفی سیستم کردیت و سمستر به محصلان پوهنخی در حضور رئیس پوهنتون کابل محترم پوهاند دار عبدالاحمد جاوی و یک تعداد اعضای تدریسی (ماه حمل 1352)

6 - در آغاز سال درسی 1352 پوهنخی اقتصاد از عمارت مشترک با پوهنخی های حقوق، شرعیات و تعلیم و تربیه که با محدودیت اطاقهای درسی و اطاقهای استادان مواجه بود، به عمارتی که در ساحه غربی پوهنتون جدیداً اعمار شده بود، منتقل گردید. در این عمارت برای دفاتر نشرات، تدریس و ریاست و نیز برای هر دیپارتمنت اطاقهای جداگانه و یک آدیویریم بزرگ و صنف های بزرگتر و همچنان یک اطاق برای کتابخانه در اختیار پوهنخی قرار گرفت که اینکار در انکشاف بعدی پوهنخی بسیار اثر بخش بود.

انکشاف کتابخانه پوهنخی از نظر تعداد کتب درسی و ممد درسی به زبانهای انگلیسی، آلمانی و فارسی به تعداد بیش از 2000 عنوان کتاب که جدیداً به کمک تیم توأمیت خریداری گردید، تحول مهم دیگر بود که مواد ممد درسی را در اختیار محصلان قرار میداد (تعداد مجموعی کتب در کتابخانه پوهنخی در سال 1354 به 6520 نسخه میرسید). برای سهولت محصلان یکی از اطاقهای درسی در جوار کتابخانه به اطاق مطالعه و تجمع محصلان تغییر شکل داده شد و زیر نظر آمر کتابخانه از صبح تا عصر برای محصلان باز بود. در جوار کتابهای درسی و ممد درسی موجودیت لکچر نوتها و تألیفات جدید استادان پوهنخی و همچنان موجودیت صدها عنوان رساله های فراغت محصلان (مونوگراف) و نیز موجودیت مجلات، روزنامه ها و جراید مهم و مجموعه قوانین کشور با سائر مآخذ علمی (ریفرنس ها) برغانی کتابخانه می افزود. جمع و جوش محصلان در اطاق مطالعه کتابخانه در آن سالها واقعاً چشمگیر بود که علاقمندی محصلان را به درس نشان میداد.

7 - طرح پلان وسیع البنیاد هفت ساله در دوره جمهوری و توسعه قابل وصف مصارف دولت در پروژه های انکشافی بخصوص در ساحه اقتصاد که در پلان مذکور پیشبینی شده بود، پوهنخی اقتصاد را برآن داشت تا همگام با ضرورتهای کشور در تربیه پرسینول مورد نیاز به نوبه خود دست بکار شود. روی این ملحوظ بتاریخ 17 و 18 حوت سال 1354 یک سمینار بزرگ مرکب از 65 نفر از شخصیت های علمی و مسلکی وزارت های سکتوری و مؤسسات اقتصادی را دعوت کرد تا در مورد ضرورت پرسینول در هر ساحه با ایشان تبادل نظر نماید و برطبق ضرورتها و با در نظر داشت امکانات و ایجابات علمی بر پروگرامهای درسی در هر ساحه تغییرات لازم را به وجود آورد. پس از نتایج حاصله این سمینار در اختصاصی شدن مزید دیپارتمنت ها و نیز تغییرات مقتضی در محتوای بعضی مضامین و افزایش سمینار های درسی پیرامون مسائل اقتصادی کشور برای محصلان در برنامه درسی پوهنخی رویدست گرفته شد. مختصر

د پانوی شمیره: له 6 تر 7

افغان جرمن آنالین په درنبت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
پادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

معلومات در تدویر این سمینار بزرگ با ارقام و احصائیه ها در یک رسالهٔ جداگانه در همان سال به نشر رسید که یک نسخه آن در نزد من موجود است.

قابل ذکر است که پوهنځی اقتصاد به دلیل موجودیت یک تعداد زیاد استادان ورزیده به سویه دوکتورا در ختم سال 1355 پیشنهاد تدویر پلان درسی فوق لیسانس (ماستری) با ریاست پوهنتون کابل و وزارت تحصیلات عالی مطرح کرد، ولی آن مقام آنرا به آینده موکول کرد و بیان داشت که باید نخست قانون تحصیلات عالی فوق لیسانس برای پوهنتون کابل بطور کل تدوین گردد تا درپرتوان هرپوهنځی که شرایط علمی مندرج قانون را اکمال کرد، حق تدویر همچو پروگرام را داشته باشد؛ به این اساس برنامه پیشنهادی پوهنځی اقتصاد در این زمینه به تعویق افتاد.

این بود خلاصه تحولات مهم که کودتای 7 ثور در ان پوهنځی قدم بقدم رویدست گرفته شد و از استادان محترمی که بعد از آن تاریخ تا امروز مصروف خدمت در موسسهٔ علمی بوده اند، خواهش میشود که در اکمال تاریخچه آن پوهنځی بطور مستند معلومات دهند تا درج اوراق گردد. در پایان بار دیگر از جنای محترم داکتر صاحب محمد نعیم اسد اظهار سپاس میکنم که با نوشته پرمحتوای خود درپچه صحبت را در این موضوع باز کردند، به دعای صحت و سلامت و موفقیت های مزید شان در راه خدمت به وطن و مردم با ارادت داکتر سیدعبدالله کاظم

د پانو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ